

دانشکده هنر و معماری

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته: طراحی شهری

ارتقاء مفهوم حس مکان در محله های بافت فرسوده شهر تهران

(نمونه موردی : محله صابونپز خانه تهران)

فاطمه امیدجانی

استاد راهنما:

دکتر محمدرضا پور جعفر

خرداد ۱۳۹۳

تایید اعضا هیات داوران حاضر جلسه دفاع از پیمان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم فاطمه امیدجانی تحت عنوان: ارتقاء مفهوم حس مکان در محله های بافت فرسوده شهر تهران (نمونه موردی: محله صابوپزخانه تهران) را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد تائید می کنند.

اعضا هیات داوران	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱- استاد راهنما	آقای دکتر محمد رضا پور جعفر	استاد
۲- استاد ناظر	آقای دکتر محمد رضا خطیبی	استاد دیار
۳- استاد ناظر	آقای دکتر سید علی صفوی	استاد دیار
۴- نماینده تحصیلات تکمیلی	آقای دکتر سید علی صفوی	استاد دیار

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانشآموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عنوانین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می‌باشد. تبصره: در مقالاتی که پس از دانشآموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۲ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم الاجرا است.

«اینجانب... ماطر احمدی... دانشجوی رشته طراحی شهری... ورودی سال تحصیلی ۹۰

مقطع / مهندسی شهرسازی دانشکده هنرهای زیبایی... دانشگاه تربیت مدرس متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. خیمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضا:
تاریخ: ۹۷/۶/۲۶

ایین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) های خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله ~~مکتوب~~ نگارنده در رشته ~~حاسوب~~ شیراز است که در سال ۱۳۹۴ در دانشکده هنر.

دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر ~~محمد~~ حبیب ~~جعفر~~ ، مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر ~~محمد~~ حبیب ~~جعفر~~ و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر ~~محمد~~ حبیب ~~جعفر~~ از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر درمعرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأديه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: این جناب ~~مختار امیرخانی~~ دانشجوی رشته ~~حاسوب~~ شیراز مقطع کارشناس ارشد تعهد فوق وضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: ~~مختار امیرخانی~~

تاریخ و امضا:
۱۳۹۶

تاریخ و امضا:

۹۳/۰۷

با تشکر از

جناب آقای دکتر محمدرضا پور جعفر، استاد راهنمای گرامی، کسی که دلسوزانه و مسئولانه به کار من می نگریست و با جدیت فراوان انگیزه های لازم را در جهت شکل گرفتن بهترین کار در حد توانم در من ایجاد نمود. با صبر و حوصله و مهربانی فراوان، هدایتم کرد تا بهتر ببینم، دقیقتر بشنوم و سریعتر در راستای هدفم حرکت کنم.

جناب آقای دکتر احسان رنجبر ، با دقت فراوان و تعمقی ژرف و مسئولانه، ریزترین نکاتی را که از دید من پنهان مانده بود به من یادآوری کرده و با در اختیار گذاشتن تجربیات خود راه رسیدن به هدف را برایم سهل تر کردند و مرا مدیون محبتهاخویش نمودند.

چکیده:

بافت های فرسوده ، بخش قابل توجهی از پنهانه بسیاری از شهرهای کشورمان را تشکیل می دهند که به دلیل معضلات خاص خود از گستره حیات شهری خارج گشته و به بخش های مسئله دار شهرها تبدیل شده اند. بنابراین ، زدوده شدن خاطرات جمعی و افول حیات شهری، که به از بین رفتن سرزندگی و نشاط بافت منجر می گردد، از عواقب افت شاخصه های کیفی در فضاهای شهری این پنهانه های فرسوده محسوب می شود. محله از جزیی ترین تقسیمات کالبدی شهر به شمار می آید و فرد با قرار گرفتن در آن به ادراکاتی که نسبت به این محیط خاص دریافت می کند، احساس تعلق دارد. پس ضرورت حس مکان در محله در مقایسه با شهر واضح است. حس مکان در بعضی از محله های شهرهای قدیمی ایران همچنان حس آشنا برای افراد ساکن در آنهاست، ولی به دلیل رشد سریع شهرها، مقیاس محله و هویت محله های قدیمی از بین رفته است. از این رو در بافت‌های قدیمی، به دلیل حفظ بخشی از هویت محلی موجود، می توان به بازیابی حس مکان و ارتقاء کیفیت سکونت در محله کمک کرد.

روش پژوهش بر مبنای مطالعات اسنادی، کتابخانه ای، مصاحبه و مشاهده عینی می باشد.

در این نوشتار ابتدا به بررسی ادبیات پژوهش در سه مفهوم حس مکان، محله و بافت فرسوده پرداختیم، سپس تجارب جهانی و داخلی که در این مورد وجود داشته را بررسی کرده و به مولفه های ارتقاء دهنده حس مکان در محله های بافت فرسوده رسیدیم. در فصل بعد به شناخت و تحلیل محله صابونپزخانه بر اساس مولفه های ارتقاء دهنده حس مکان پرداختیم و در آخر فصل جدول سوات ارائه شد. در فصل آخر سیاستهای کلان طراحی که قابل تعمیم به کلیه بافت‌های فرسوده در تهران است، ارائه شد و در نهایت بر اساس ضوابط ارائه شده محدوده گذر پورالله وردی - عظیمی مورد طراحی قرار گرفت.

واژگان کلیدی: حس مکان، محله، بافت فرسوده

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فهرست نمودارها	۱۰۰
فهرست تصاویر	۱۰۱
فهرست نقشه‌ها	۱۰۲
فهرست جداول	۱۰۳
فصل اول: مقدمه و کلیات پژوهش	۱
۱-۱- تعریف مساله	۱
۱-۲- اهداف:	۴
۱-۳- سوالات تحقیق:	۴
۱-۴- قلمرو تحقیق:	۴
۱-۴-۱- قلمرو موضوعی:	۴
۱-۴-۲- قلمرو جغرافیایی:	۴
۱-۵- فرضیه‌ها / پیش فرض‌ها:	۴
۱-۶- مواد و روش انجام تحقیق:	۵
۱-۶-۱- نوع تحقیق:	۵
۱-۶-۲- روش تحقیق:	۵
۱-۶-۳- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات	۵
۱-۶-۴- روش گردآوری اطلاعات:	۵
۱-۶-۷- جنبه جدید بودن و نوآوری:	۵
فصل دوم: مبانی نظری	۶
۲-۱- مقدمه	۷
۲-۲- پدیده مکان	۷
۲-۳- کاراکتر مکان	۱۰
۲-۳-۱- جهت یابی و شناسایی	۱۲
۲-۴- حس مکان	۱۳
۲-۵- روح مکان	۱۷
۲-۶- سطوح مختلف حس مکان	۲۰
۲-۷- عوامل شکل دهنده حس مکان	۲۲
۲-۷-۱- عوامل ادراکی و شناختی	۲۲
۲-۷-۲- عوامل کالبدی	۲۳
۲-۸- مکان و زمان	۲۷
۲-۹- هویت- هویت مکان	۲۸
۲-۹-۱- هویت مندی و فرایند احراز هویت در انسان	۲۹
۲-۱۰- ضرورت مکان سازی و مکان شدن	۳۴
۲-۱۱- رویکردهای نظری کیفیت محیط	۳۷
۲-۱۱-۱- اصول و مولفه‌های کیفی طراحی شهری	۳۷

۴۶	۱۲-۲ - نتیجه گیری
۴۷	۱۳-۲ - محله، مفاهیم و تعاریف:
۵۰	۱۴-۲ - مراتب شهری و جایگاه محله در آن:
۵۰	۱۵-۲ - محله در نظریه‌های شهرسازی:
۵۲	۱-۱۵-۲ - محله از دیدگاه نوشهرسازان:
۵۴	۱۶-۲ - گونه‌شناسی محلات:
۵۵	۱-۱۶-۲ - محله قراردادی : (Arbitrary)
۵۵	۲-۱۶-۲ - محله فیزیکی : (Physical)
۵۵	۳-۱۶-۲ - محله همگن : (Homogeneous)
۵۵	۴-۱۶-۲ - محله کارکردی : (Functional)
۵۶	۵-۱۶-۲ - محله اجتماعی : (Community)
۵۶	۱۷-۲ - محله در ایران:
۵۶	۱-۱۷-۲ - عوامل پیدایش محله‌های مسکونی و روابط اجتماعی آنها:
۵۷	۲-۱۷-۲ - سیر تحول محلات در ایران:
۵۷	۱-۲-۱۷-۲ - سیر تحولات محله در دوران قبل از اسلام:
۵۸	۲-۲-۱۷-۲ - سیر تحولات محله در دوران اسلام:
۵۸	۳-۲-۱۷-۲ - تجربیات ایران در دوران معاصر:
۵۹	۴-۲-۱۷-۲ - محله‌های جدید در شهرهای ایرانی:
۵۹	۵-۲-۱۷-۲ - ساخت کالبدی محله و عناصر ساختاری آن در شهر ایرانی:
۶۰	۱-۵-۲-۱۷-۲ - واحدهای مسکونی:
۶۰	۲-۵-۲-۱۷-۲ - مرکز محله:
۶۱	۳-۵-۲-۱۷-۲ - بازارچه‌ها:
۶۱	۴-۵-۲-۱۷-۲ - گذرها و معابر:
۶۲	۱۸-۲ - تدوین ویژگیهای یک محله مطلوب:
۶۲	۱-۱۸-۲ - اهداف و جهت‌گیریها برای طراحی یک محله مطلوب:
۶۲	۲-۱۸-۲ - تعریف محله به مثابه چارچوبی برای ساماندهی:
۶۳	۳-۱۸-۲ - محله و اهداف عملکردی آن:
۶۳	۱-۳-۱۸-۲ - ایجاد سلامتی، پایداری و سر زندگی به عنوان اهداف اساسی برای یک محله:
۶۴	۲-۳-۱۸-۲ - تأکید بر ایجاد اجتماع محلی:
۶۵	۳-۳-۱۸-۲ - اهداف دوازده‌گانه محله:
۶۶	۱۹-۲ - حس مکان - محله
۶۷	۲۰-۲ - نتیجه گیری
۶۷	۲۱-۲ - مفاهیم و رویکردهای بافت فرسوده
۶۹	۲۲-۲ - پارامترهای بافت فرسوده از دیدگاه‌های مختلف:
۷۰	۲۳-۲ - بافت فرسوده در تهران:
۷۲	۱-۲۳-۲ - مقایسه ویژگی‌های بافت فرسوده با کلیت شهر
۷۲	۲-۲۳-۲ - ناپایداری شرط اساسی فرسودگی
۷۳	۳-۲۳-۲ - شاخص‌های بافت فرسوده
۷۳	۱-۲۳-۲ - شاخصهای کالبدی

۷۳	- وضعیت بافت.....	۱-۱-۳-۲۳-۲
۷۳	- وضعیت دسترسیها.....	۲-۱-۳-۲۳-۲
۷۳	- وضعیت حمل و نقل عمومی.....	۳-۱-۳-۲۳-۲
۷۴	- وضعیت زیرساختها.....	۴-۱-۳-۲۳-۲
۷۴	- شاخصهای زیست محیطی.....	۲-۳-۲۳-۲
۷۴	- شاخصهای اجتماعی- اقتصادی.....	۳-۳-۲۳-۲
۷۶	- ضرورت مداخله در بافت های فرسوده.....	۴-۲۳-۲
۷۷	- علت دشواری مداخله در بافت فرسوده.....	۵-۲۳-۲
۸۰	- بافت های فرسوده شهری از نظر وزارت مسکن و شهرسازی	۲۴-۲
۸۰	- گونه های بافت فرسوده.....	۱-۲۴-۲
۸۱	- انواع مداخله:.....	۲-۲۴-۲
۸۲ (Rehabilitation)	۱-۲-۲۴-۲
۸۳ (Recuperation)	۱-۱-۲-۲۴-۲
۸۳ (Preservation)	۲-۱-۲-۲۴-۲
۸۳ (Protection)	۳-۱-۲-۲۴-۲
۸۳ (Consolidation)	۴-۱-۲-۲۴-۲
۸۳ (Rehabilitation)	۵-۱-۲-۲۴-۲
۸۴ (Improvement)	۶-۱-۲-۲۴-۲
۸۴ (Renovation)	۲-۲-۲۴-۲
۸۵ (Revitalization)	۱-۲-۲-۲۴-۲
۸۵ (Adaptation)	۲-۲-۲-۲۴-۲
۸۵ (Conversion)	۳-۲-۲-۲۴-۲
۸۵ (Conservation)	۴-۲-۲-۲۴-۲
۸۵ (Renewal)	۵-۲-۲-۲۴-۲
۸۵ (Restoration)	۶-۲-۲-۲۴-۲
۸۶ (Repair)	۷-۲-۲-۲۴-۲
۸۶ (اهداف نوسازی)	۸-۲-۲-۲۴-۲
۸۷ (ضرورت نوسازی)	۹-۲-۲-۲۴-۲
۸۸ (Reconstruction)	۳-۲-۲۴-۲
۸۸ (Demolition)	۱-۳-۲-۲۴-۲
۸۸ (Clearance)	۲-۳-۲-۲۵-۲
۸۸ (Rebuilding)	۳-۳-۲-۲۵-۲
۸۹ دسته بندی دوم رویکردهای مداخله	۳-۲۴-۲
۸۹	- مداخله ی نوگرایانه:.....	۱-۳-۲-۲۴-۲
۸۹	- مداخله ی فرهنگ گرایانه:.....	۲-۳-۲-۲۴-۲
۹۰	- مداخله ی فرانوگرایانه:.....	۳-۳-۲۴-۲
۹۰	- مداخله ی مردم گرایانه:.....	۴-۳-۲۴-۲
۹۰	- دسته سوم رویکردهای مداخله در بافت فرسوده.....	۴-۲۴-۲
۹۰	- تخریب: اولین و ساده ترین راه کار.....	۱-۴-۲۴-۲

۹۱ ساخت شهرهای اقماری جدید ۲-۴-۲۴-۲
۹۱ مکان یابی مجدد ۳-۴-۲۴-۲
۹۲ روش پاکسازی و نوسازی ۴-۴-۲۴-۲
۹۲ ساخت مسکن عمومی (Social Housing) ۵-۴-۲۴-۲
۹۳ روش تامین زمین و خدمات ۶-۴-۲۴-۲
۹۳ نوسازی (بازسازی) ۷-۴-۲۴-۲
۹۳ بهسازی شهری (ارتقاء) ۸-۴-۲۴-۲
۹۴ توانمند سازی و رسمی کردن: تکمیل برنامه های بهسازی شهری ۹-۴-۲۴-۲
۹۴ طرح تفضیلی و طرح منظر شهری: ۱۰-۴-۲۴-۲
۹۵ طرح ویژه نوسازی بافت فرسوده ۱۱-۴-۲۴-۲
۱۰۰ مراجع قانونی مداخله ۵-۲۴-۲
۱۰۰ سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ۱-۵-۲۴-۲
۱۰۰ شرکت عمران و بهسازی شهری ۲-۵-۲۴-۲
۱۰۰ شهرداری ۳-۵-۲۴-۲
۱۰۰ مستندات قانونی ۶-۲۴-۲
۱۰۰ سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ۱-۶-۲۴-۲
۱۰۱ روند نوسازی شهری در جهان ۷-۲۴-۲
۱۰۲ روند نوسازی شهری در ایران ۸-۲۴-۲
۱۰۷ پایه های شهرسازی آینده ۲۵-۲
۱۰۷ اخلاقیات ۱-۲۵-۲
۱۰۷ فرایند ۲-۲۵-۲
۱۰۷ مشارکت ۳-۲۵-۲
۱۰۸ مقیاس کوچک و محدود ۴-۲۵-۲
۱۰۸ پایداری اکولوژیکی ۵-۲۵-۲
۱۰۸ هویت و شخصیت ۶-۲۵-۲
۱۰۸ معنی ۷-۲۵-۲
۱۰۸ کثرت گرایی ۸-۲۵-۲
۱۰۹ محلی گرایی ۹-۲۵-۲
۱۰۹ خود کفایی ۱۰-۲۵-۲
۱۰۹ همه جانبی نگری ۱۱-۲۵-۲
۱۰۹ بررسی نظریات اندیشمندان (بافت فرسوده) ۲۶-۲
۱۰۹ کوین لینچ ۱-۲۶-۲
۱۱۰ راب کریر ۲-۲۶-۲
۱۱۰ کریستوفر الکساندر ۳-۲۶-۲
۱۱۱ ریچارد راجرز ۴-۲۶-۲
۱۱۱ رنزو پیانو ۵-۲۶-۲
۱۱۴ فصل سوم : تجارب جهانی و داخلی ۲۴-۲
۱۱۵ بررسی نمونه های داخلی و خارجی (بافت فرسوده) ۱-۳
۱۱۵ طرح ساخت و ساز حاشیه بزرگراه نواب ۲-۳

۱۱۶.....	۱-۲-۳- ارزیابی طرح نواب از نظر اقتصادی
۱۱۶.....	۲-۲-۳- ارزیابی طرح از نظر کالبدی.....
۱۱۷.....	۳-۲-۳- ارزیابی طرح از نظر اجتماعی
۱۱۸.....	۴-۲-۳- نتایج از طرح نواب
۱۱۸.....	۵-۲-۳- معايير طرح:.....
۱۱۹.....	۳- ساماندهی، بهسازی و نوسازی محله سیروس.....
۱۱۹.....	۱-۳-۳- معرفی محدوده
۱۲۰.....	۲-۳-۳- اهداف طرح:.....
۱۲۰.....	۱-۲-۳-۳- کالبدی
۱۲۰.....	۲-۲-۳-۳- کارکردي
۱۲۰.....	۳- محیط زیستی
۱۲۰.....	۴- اجتماعی
۱۲۱.....	۵- اقتصادي
۱۲۱.....	۶- مدیریتی
۱۲۱.....	۳-۳-۳- اصول و معیارهای مداخله ساختاری
۱۲۱.....	۴-۳-۳- راهبردهای ساماندهی فضایی و کالبدی
۱۲۲.....	۵-۳-۳- راهبردهای اصلاح کارکردي محله و جبران کمبود خدمات و تاسیسات زیر ساختی
۱۲۳.....	۶-۳-۳- راهبردهای توزیع متعادل جمعیت و فعالیت
۱۲۳.....	۷-۳-۳- ویژگی های طرح راهبردی
۱۲۴.....	۸-۳-۳- اقدامات متمرکز به تفکیک سازمان های مسئول
۱۲۴.....	۹-۳-۳- نتیجه گیری از طرح سیروس
۱۲۶.....	۱۰-۳-۳- اجرای یک مجموعه مسکونی نمونه
۱۲۷.....	۴-۳- طرح منظر شهری محله خوب بخت
۱۲۷.....	۱-۴-۳- دفاتر محلی و تسهیل گری پروژه خوب بخت (۱۳۸۶-۸۹)
۱۳۰.....	۲-۴-۳- مشخصات و ویژگی های محله خوب بخت
۱۳۰.....	۳-۴-۳- مهم ترین دلایل راه اندازی دفتر محلی:
۱۳۰.....	۴-۴-۳- اهداف طرح نوسازی محله خوب بخت
۱۳۱.....	۴-۴-۳- فرایند نوسازی محله شهید خوب بخت
۱۳۱.....	۱-۵-۴-۳- گام اول: تعامل با ساکنان
۱۳۲.....	۲-۵-۴-۳- گام دوم: مشارکت
۱۳۲.....	۳-۵-۴-۳- گام سوم: مقدمات اجرا
۱۳۲.....	۱-۳-۵-۴-۳- تهییه طرح معماری:
۱۳۲.....	۲-۳-۵-۴-۳- تجمیع:
۱۳۳.....	۳-۳-۵-۴-۳- اسکان موقت:
۱۳۳.....	۴-۵-۴-۳- گام چهارم: اجرا
۱۳۳.....	۱-۴-۵-۴-۳- سازمان فضایی پیشنهادی محله
۱۳۵.....	۵-۵-۴-۳- گام پنجم: بهره برداری
۱۳۵.....	۶-۴-۳- موانع پیش روی طرح
۱۳۵.....	۱-۶-۴-۳- موانع و مسائل اجتماعی

۱۳۵.....	- موانع و مشکلات کالبدی.....	۴-۳-۶-۲
۱۳۶.....	- موانع و مشکلات حقوقی	۴-۳-۶-۳
۱۳۶.....	- موانع و مشکلات اداری	۴-۳-۶-۴
۱۳۶.....	- موانع و مشکلات اجرایی.....	۴-۳-۶-۵
۱۳۶.....	- نقاط قوت	۴-۳-۷
۱۳۹.....	- طرح ساماندهی، بهسازی و نوسازی محله عودلاجان تهران	۳-۶-۵
۱۳۹.....	- بیان مسئله.....	۳-۵-۱
۱۳۹.....	- اهداف کلان.....	۳-۵-۲
۱۳۹.....	- اهداف موضوعی	۳-۵-۳
۱۴۰.....	- اهداف کالبدی	۳-۵-۱-۱
۱۴۰.....	- اهداف عملکردی	۳-۵-۲-۲
۱۴۰.....	- اهداف زیست محیطی	۳-۵-۳-۳
۱۴۱.....	- اهداف ترافیکی	۳-۵-۴-۴
۱۴۱.....	- کاربری اراضی در محدوده مورد مطالعه	۳-۵-۴-۴
۱۴۱.....	- بررسی طرح تفصیلی ملاک عمل	۳-۵-۵-۵
۱۴۲.....	- طرح تفصیلی پیشنهادی در محدوده مورد نظر	۳-۵-۶-۶
۱۴۳.....	- ساختار تقسیمات درونی محله و امکانات نفوذپذیری از منظر دسترسیها	۳-۵-۷-۷
۱۴۳.....	- نحوه تقسیم کارکردهای درون محله ای	۳-۵-۸-۸
۱۴۴.....	- الگوی فضایی، شکل و مقیاس فضاهای عمومی در مقیاس محلی	۳-۵-۹-۹
۱۴۴.....	- فرانسه (بلویل) :.....	۳-۶-۶
۱۴۶.....	- فلورانس ایتالیا	۳-۷-۷
۱۴۶.....	- اهداف اصلی طرح	۳-۷-۱-۱
۱۴۶.....	- مسائل و مشکلات عمدہ	۳-۷-۷-۲
۱۴۶.....	- توان و استعدادهای منطقه	۳-۷-۷-۳
۱۴۶.....	- سیاست ها و راهبردهای کالبدی و اقتصادی- اجتماعی	۳-۷-۴-۴
۱۴۷.....	- سیاست ها و راهبردهای حمل و نقل و تاسیسات و تجهیزات شهری	۳-۷-۵-۵
۱۴۷.....	- شیوه برنامه ریزی	۳-۷-۶-۶
۱۴۷.....	- شیوه اقدام	۳-۷-۷-۷
۱۴۷.....	- روش مداخله	۳-۷-۸-۸
۱۴۷.....	- هلسینکی در فنلاند	۳-۷-۸-۸
۱۴۷.....	- اهداف اصلی طرح	۳-۸-۱-۱
۱۴۸.....	- مسائل و مشکلات عمدہ	۳-۸-۲-۲
۱۴۸.....	- توان و استعدادهای منطقه	۳-۸-۳-۳
۱۴۹.....	- سیاست ها و راهبردهای کالبدی و اقتصادی- اجتماعی	۳-۸-۴-۴
۱۴۹.....	- سیاست ها و راهبردهای حمل و نقل و تاسیسات و تجهیزات شهری	۳-۸-۵-۵
۱۵۰.....	- شیوه برنامه ریزی	۳-۸-۶-۶
۱۵۰.....	- شیوه اقدام	۳-۸-۷-۷
۱۵۰.....	- روش مداخله	۳-۸-۸-۸
۱۵۰.....	- نتیجه گیری	۳-۹-۹

۱۵۶	فصل چهارم: شناخت و تحلیل وضع موجود.....
۱۵۷	۱-۱- مقدمه:
۱۵۹	۲-۲- موقعیت قرار گیری محدوده
۱۵۹	۱-۲-۴- موقعیت محله در منطقه
۱۵۹	۲-۲-۴- موقعیت محدوده طراحی در محله
۱۶۲	۳-۴- مطالعات فرادست.....
۱۶۲	۱-۳-۴- طرح جامع تهران ۱۳۸۵
۱۶۳	۲-۳-۴- طرح تفصیلی ملاک عمل
۱۶۳	۳-۳-۴- طرح تفصیلی جدید.....
۱۶۷	۴-۴- هویت مشخص و تمایز محله.....
۱۶۷	۱-۴-۴- سیر تحول شکل گیری بافت محله
۱۶۸	۱-۴-۴- دوره اول، از دیه تهران تا احداث باروی شاه طهماسبی، (۹۶۱ق.)
۱۶۸	۲-۴- دوره دوم، از احداث باروی اول تا زمان پایتختی در سال ۱۲۰۰ق. ۱۲۰۰ق.
۱۶۹	۳-۱-۴- دوره سوم، از زمان پایتختی در سال ۱۲۰۰ق. تا احداث باروی دوم ۱۲۸۴ق. ۱۲۸۴ق.
۱۶۹	۴-۱-۴- دوره چهارم، از احداث باروی دوم ۱۲۵۲ شمسی تا ۱۳۰۴ دوره پهلوی اول ۵ش.
۱۷۰	۴-۱-۴- دوره پنجم، از سال ۱۳۰۴ تا حدود ۱۳۳۰ ۵ش، شروع رشد شهر به سمت شمال
۱۷۱	۴-۱-۴- دوره ششم، از حدود ۱۳۳۰ ۵ش تا مقطع انقلاب، شتاب گرفتن رشد شهر.....
۱۷۱	۷-۱-۴- دوره هفتم، از مقطع انقلاب ۱۳۵۷ تا به امروز
۱۷۲	۸-۱-۴- جمع بندی از تحولات کالبدی محدوده.....
۱۷۵	۴-۲-۴- فضاهای و عناصر مهم تاریخی
۱۷۵	۱-۲-۴-۴- میدان پاپوق اولیه:
۱۷۵	۲-۲-۴-۴- دروازه های غار و حضرت عبدالعظیم:
۱۷۶	۳-۲-۴-۴- میدان امین السلطان:
۱۷۶	۴-۲-۴-۴- سر قبر آقا:
۱۷۶	۵-۲-۴-۴- بازار کفن فروش ها:
۱۷۶	۶-۲-۴-۴- باع انگورفروشی:
۱۷۷	۴-۳-۴-۴- مکان های خاطره انگیز.....
۱۷۷	۱-۳-۴-۴- قهوه خانه حاج غلامعلی:
۱۷۷	۲-۳-۴-۴- بازارچه کردها:
۱۷۷	۳-۳-۴-۴- بازارچه چهار سوق چوبی:
۱۷۸	۴-۳-۴-۴- چهارسوق و بازارچه صابونپزخانه:
۱۷۸	۵-۳-۴-۴- بازارچه قدیمی سعادت:
۱۷۸	۶-۳-۴-۴- بازارچه جارچی:
۱۷۹	۴-۴-۴- مشاهیر محله
۱۸۱	۴-۵- شناخت و تحلیل تصویر ذهنی ساکنان از محله.....
۱۸۱	۱-۵-۴- شناخت و تحلیل سازمان فضایی.....
۱۸۲	۲-۵-۴- قلمرو و حوزه نفوذ فراگیر
۱۸۳	۳-۵-۴- کانون ها و محورها
۱۸۳	۴-۵-۴- تشخیص استخوان بندی و ساختار

۱۸۴	- کوی ها و مجتمع ها عملکردی ۴-۵-۵-۴
۱۸۴	- فضاهای عمومی ۴-۵-۶
۱۸۴	- خیابان ها، گذرها و بازارچه ها: ۴-۵-۶-۱
۱۸۴	- مراکز محله ای: ۴-۵-۶-۲
۱۸۵	- میدان: ۴-۵-۶-۳
۱۸۵	- پارک های صابونپزخانه: ۴-۵-۶-۴
۱۸۵	- حاشیه پارک ها: ۴-۵-۶-۵
۱۸۶	- فضاهای نیمه عمومی: ۴-۵-۶-۶
۱۸۶	- فضاهای نیمه خصوصی: ۴-۵-۶-۷
۱۸۸	- تحلیل اینمنی و امنیت در محله صابونپزخانه ۴-۶-۷
۱۸۸	- اعتیاد و توزیع مواد مخدر ۴-۶-۱
۱۸۹	- فحشا و بزهکاری ۴-۶-۲
۱۹۰	- قومیت و مهاجرت ۴-۶-۳
۱۹۰	- کانون نابه هنجاری ۴-۶-۴
۱۹۳	- سیما و منظر شهری ۴-۷
۱۹۳	- مکانیابی منظره ها و نظرگاهها ۴-۷-۱
۱۹۴	- کریدورهای بصری ۴-۷-۲
۱۹۵	- توالی دید ۴-۷-۳
۱۹۶	- رفاه و آسایش ۴-۸
۱۹۶	- شرایط محیط زیستی و بهداشت محله ۴-۸-۱
۱۹۷	- فرصت های آموزش و تربیت ۴-۸-۲
۱۹۸	- وضعیت خدمات شهری ۴-۸-۳
۱۹۸	- خدمات فرهنگی موجود ۴-۸-۳-۱
۱۹۹	- مراکز درمانی و بهداشتی ۴-۸-۳-۲
۲۰۰	- میدان میوه و تره بار ۴-۸-۳-۳
۲۰۰	- جمع آوری زباله ها ۴-۸-۳-۴
۲۰۱	- اماکن فراغت کودکان و نوجوانان در محله ۴-۸-۴
۲۰۱	- منابع و سرمایه محله ۴-۸-۵
۲۰۲	- زیر ساخت های شهری ۴-۸-۶
۲۰۳	- پوشش گیاهی ۴-۸-۷
۲۰۸	- وضعیت شبکه راه ها و حمل و نقل ۴-۸-۹
۲۱۰	- الگوی نفوذ پذیری سواره در بافت ۴-۸-۹-۱
۲۱۰	- پارکینگ ۴-۸-۹-۲
۲۱۱	- حمل و نقل عمومی ۴-۸-۹-۳
۲۱۱	- پیاده و دوچرخه ۴-۸-۹-۴
۲۱۲	- تعاملات اجتماعی ساکنان محله با یکدیگر ۴-۹-۹
۲۱۲	- وضعیت جمعیتی و اجتماعی محله ۴-۹-۱
۲۱۳	- جشن ها و مناسبات در محله ۴-۹-۲
۲۱۴	- تشکیل سرای محله ۴-۹-۳

۲۱۵.....	۴-۹-۴- پاتوق ها
۲۱۵.....	۴-۱۰- شناخت و تحلیل کیفیت سرزندگی در محله صابونپزخانه
۲۱۶.....	۴-۱۰-۱- مبلمان شهری
۲۱۶.....	۴-۱۰-۲- پوشش گیاهی
۲۱۷.....	۴-۱۰-۳- تنوع فعالیتها
۲۱۸.....	۴-۱۱-۱- کالبدی
۲۱۸.....	۴-۱۱-۲- گونه بندی بافت:
۲۱۸.....	۴-۱۱-۳- ریخت شناسی بافت محله (مورفولوژی):
۲۱۹.....	۴-۱۱-۴- کیفیت ساختمانی
۲۲۰.....	۴-۱۱-۴- عمر ساختمان ها
۲۲۱.....	۴-۱۱-۵- ارزشگذاری ساختمان ها
۲۲۱.....	۴-۱۱-۶- دانه بندی بافت
۲۲۱.....	۴-۱۱-۷- سطح اشغال ساختمانها
۲۲۲.....	۴-۱۱-۸- محصوریت
۲۲۹.....	۴-۱۲- نتیجه گیری
۲۳۰.....	فصل پنجم: ضوابط و طراحی
۲۳۱.....	۵-۱- مقدمه
۲۳۳.....	۵-۲- چشم انداز محله صابونپزخانه
۲۳۴.....	۵-۳- ضوابط و سیاستهای طراحی محله صابونپزخانه
۲۳۴.....	۵-۴- ۱- هدف کلان: حفظ هویت مشخص و تمایز محله
۲۳۷.....	۵-۴-۲- هدف کلان: ایجاد تصویر ذهنی مطلوب در ذهن ساکنین محله
۲۳۹.....	۵-۴-۳- هدف کلان: ارتقاء ایمنی و امنیت محله
۲۴۱.....	۵-۴-۴- هدف کلان: ایجاد سیما و منظر شهری مطلوب در محله
۲۴۲.....	۵-۴-۵- هدف کلان: ارتقاء رفاه و آسایش محله
۲۴۴.....	۵-۴-۶- هدف کلان: افزایش تعاملات اجتماعی ساکنان محله با یکدیگر
۲۴۶.....	۵-۴-۷- هدف کلان: افزایش سرزندگی محله
۲۴۸.....	۵-۴-۸- هدف کلان: بهسازی و نوسازی کالبدی
۲۵۰.....	۵-۴-۹- گزینه های پیشنهادی طراحی محله صابونپزخانه
۲۵۰.....	۵-۴-۱۰- ۱- گزینه اول: بهسازی محله صابونپزخانه با فرآیند مداخله مردم گرایانه
۲۵۲.....	۵-۴-۱۰- ۲- گزینه دوم: حداکثر مداخله در بافت فرسوده محله صابونپزخانه
۲۵۳.....	۵-۵- انتخاب گزینه برتر:
۲۵۳.....	۵-۶- پروژه های پیشنهادی محله صابونپزخانه:
۲۵۳.....	۵-۷- طراحی ورودی شاخص محله از خیابان مولوی:
۲۵۴.....	۵-۸- طراحی نقطه عطف و شاخص محله
۲۵۵.....	۵-۹- طراحی مرکز محله و پیاده راه
۲۵۷.....	۵-۱۰- مرکز تجاری- تفریحی حاشیه جنوبی محله
۲۵۹.....	۵-۱۱- نتیجه گیری:
۲۶۱.....	فهرست منابع
۲۶۶.....	چکیده انگلیسی

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

۱۰	نمودار شماره ۲-۱: رابطه محیط، فضا و مکان
۱۶	نمودار شماره ۲-۲: ساختار مکان.....
۲۶	نمودار شماره ۲-۳: برداشت کلی حاصل از تعاریف حس مکان
۲۷	نمودار شماره ۲-۴: شکل گیری معنا و ایجاد هویت مکانی
۳۰	نمودار شماره ۲-۵: رابطه پدیده با هویت و فرآیند احراز هویت پدیده در انسان
۷۵	نمودار شماره ۲-۶: دیاگرام فرسودگی با توجه به مفهوم حس مکان.....
۷۷	نمودار شماره ۲-۷: مدل مفهومی شکل گیری و تداوم فرسایش انواع بافت های فرسوده شهری
۸۴	نمودار شماره ۲-۸: فرایند بهسازی شهری.....
۸۶	نمودار شماره ۲-۹: فرایند نوسازی شهری
۸۹	نمودار شماره ۲-۱۰: فرایند بازسازی شهری
۱۰۷	نمودار شماره ۲-۱۱: فرایند افزایش انگیزه ها و میل به نوسازی

فهرست تصاویر

صفحه

عنوان

تصویر شماره -۳ : نمایی از خیابان نواب از بالا	۱۱۶
تصویر شماره -۳ : ساختمان مخربه داخل بافت	۱۱۷
تصویر شماره -۳ : نمایی از خیابان نواب و نمای اطراف آن	۱۱۷
تصویر شماره -۳ : تصاویری از معابر محله سیروس	۱۱۹
تصویر شماره -۳ : تصاویری از داخل بافت محله سیروس	۱۲۴
تصویر شماره -۳ : نوسازی و بهسازی معابر در بافت	۱۲۷
تصویر شماره -۳ : تصاویری از داخل بافت محله عودلاجان	۱۴۲
تصویر شماره -۴ : منزل حاج آقا رجبعلی خیاط که تبدیل به حسینیه شده است	۱۸۰
تصویر شماره -۴ : کارگاه صابون پزی در گذشته که در حال حاضر متروکه است	۱۸۰
تصویر شماره -۴ : پارک خواجهی کرمانی در انتهای خیابان افتخاریان - مرادی	۱۸۵
تصویر شماره -۴ : بن بست پیاده در محله	۱۸۶
تصویر شماره -۴ : دید به استادیوم	۱۹۳
تصویر شماره -۴ : دید از داخل پارک کرمانی به حاشیه خیابان انوری	۱۹۳
تصویر شماره -۴ : دید مناسب به کوههای دوشان تپه و گنبد مسجد سر قبر آقا	۱۹۴
تصویر شماره -۴ : کریدورهای بصری میدان محمدیه	۱۹۵
تصویر شماره -۴ : آلودگی جوی ها در اثر سرریز فاضلاب به درون آنها	۱۹۷
تصویر شماره -۴ : درمانگاه خیریه در مرکز محله	۱۹۹
تصویر شماره -۴ : وجود خانه سلامت در سرای محله هرندي	۲۰۰
تصویر شماره -۴ : مغازه های میوه فروشی در محله	۲۰۰
تصویر شماره -۴ : اکثر معابر و دسترسیهای محلی بافت فاقد پوشش گیاهی هستند	۲۰۳
تصویر شماره -۴ : پارک خواجهی کرمانی - این پارک علیرغم وسعت خود فاقد بازدھی اجتماعی است	۲۰۳
تصویر شماره -۴ : گسترش گیاهان خانگی به فضای عمومی محله و بهبود کیفیت منظر محله	۲۰۳
تصویر شماره -۴ : محل پارک در محله صابونپزخانه در زمین های بایر	۲۱۱
تصویر شماره -۴ : تک درخت و نقطه مکث و پاتوق افراد محل	۲۱۵
تصویر شماره -۴ : گلچای مقابل منزل حاج شیخ رجبعلی خیاط	۲۱۶
تصویر شماره -۴ : دید و منظر به درختان و بوته های خانه ها از خیابان	۲۱۷
تصویر شماره -۴ : مغازه گیوه بافی در ورودی محله	۲۱۷
تصویر شماره -۴ : مخصوصیت در گذرهای محله صابونپزخانه	۲۲۲
تصویر شماره -۴ : استفاده از آجر و خشت در ساختمانهای قدیمی و بتن و سنگ در ساختمانهای نوساز	۲۲۳
تصویر شماره -۴ : نمونه ای از ورودی در محله صابونپزخانه	۲۲۳
تصویر شماره -۵ : طرح پیشنهادی مرکز تجاری - تفریحی حاشیه جنوبی محله صابونپزخانه	۲۵۱
تصویر شماره -۵ : گزینه اول: طرح پیشنهادی ساختار فضایی محله صابونپزخانه	۲۵۱
تصویر شماره -۵ : گزینه دوم: طرح پیشنهادی ساختار فضایی محله صابونپزخانه	۲۵۲
تصویر شماره -۵ : پروژه های پیشنهادی محله صابونپزخانه	۲۵۳
تصویر شماره -۵ : طرحی ورودی شاخص محله از خیابان مولوی	۲۵۴

۲۵۵	تصویر شماره ۵-۶: طراحی نقطه عطف و شاخص محله
۲۵۶	تصویر شماره ۵-۷: طراحی مرکز محله و پیاده راه
۲۵۷	تصویر شماره ۵-۸: طرح پیشنهادی مرکز محله صابونپزخانه
۲۵۸	تصویر شماره ۵-۹: طرح پیشنهادی مرکز تجاری - تفریحی حاشیه جنوبی محله صابونپزخانه

فهرست نقشه‌ها

صفحه

عنوان

۷۱	نقشه شماره -۲: بافت فرسوده مصوب شهر تهران.....
۱۵۹	نقشه شماره -۴ -۱: موقعیت قرارگیری محله صابونپزخانه در منطقه ۱۲
۱۶۰	نقشه شماره -۴ -۲: موقعیت قرارگیری محدوده طراحی در سطح محله
۱۶۴	نقشه شماره -۴ -۳: پهنه بندی پیشنهادی طرح تفصیلی
۱۶۵	نقشه شماره -۴ -۴: انواع بافت فرسوده در طرح تفصیلی
۱۶۶	نقشه شماره -۴ -۵: اولویت مداخله در بافت فرسوده.....
۱۷۳	نقشه شماره -۴ -۶: استخوان بندی محله، شکل گیری مرکز محله ها و ارتباط با محور اصلی.....
۱۷۳	نقشه شماره -۴ -۷: پیوستگی هسته های اولیه و شکل گیری محله صابونپزخانه
۱۷۴	نقشه شماره -۴ -۸: شکل گیری هسته های اولیه بیرون باروی صفوی
۱۷۴	نقشه شماره -۴ -۹: تخریب باروی اول و شکل گیری باروی صفوی
۱۷۵	نقشه شماره -۴ -۱۰: کامل شدن محله در باروی ناصری- اوایل دوره پهلوی
۱۷۷	نقشه شماره -۴ -۱۱: گستره ها و راسته های دارای ارزش افزوده
۱۷۹	نقشه شماره -۴ -۱۲: محدوده دو بارو در تهران مرکزی وضع موجود.....
۱۸۱	نقشه شماره -۴ -۱۳: محوطه ها، بنا ها و لبه های ارزشمند تاریخی
۱۸۳	نقشه شماره -۴ -۱۴: پهنه های فرا منطقه ای محدوده
۱۸۷	نقشه شماره -۴ -۱۵: سازمان فضایی محله.....
۱۸۸	نقشه شماره -۴ -۱۶: گونه بندی گذرها و نقاط مکث.....
۱۹۱	نقشه شماره -۴ -۱۷: گستره های جرم خیزی.....
۱۹۲	نقشه شماره -۴ -۱۸: گستره های مستله دار
۱۹۶	نقشه شماره -۴ -۱۹: توالی دید محور الله وردی و مرادی
۲۰۵	نقشه شماره -۴ -۲۰: ارتباط فرا منطقه ای پارکهای منطقه
۲۰۵	نقشه شماره -۴ -۲۱: ساختار فضایی پارکهای محله
۲۰۶	نقشه شماره -۴ -۲۲: کاربری اراضی محله صابونپزخانه
۲۰۸	نقشه شماره -۴ -۲۳: پهنه بندی وضع موجود
۲۰۹	نقشه شماره -۴ -۲۴: شبکه ارتباطی محله و پیرامون آن در وضع موجود
۲۰۹	نقشه شماره -۴ -۲۵: شبکه دسترسی